

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 18.12.2015 г.
COM(2015) 906 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Трети доклад относно постигнатия от Косово* напредък в изпълнението на изискванията, заложиени в пътната карта за либерализиране на визовия режим

{SWD(2015) 706 final}

1. ВЪВЕДЕНИЕ

На 19 януари 2012 г. Европейската комисия започна диалог за либерализиране на визовия режим с Косово*. На 14 юни 2012 г. тя връчи на правителството на Косово пътна карта за либерализиране на визовия режим. В този документ бяха посочени цялото законодателство и всички други мерки, които Косово трябва да приеме и приложи, за да постигне напредък в посока към либерализиране на визовия режим.

Комисията прие два доклада относно постигнатия от Косово напредък в диалога за визовия режим: първия на 8 февруари 2013 г.,¹ а втория на 24 юли 2014 г.² Тези доклади съдържаха оценка на постигнатия от Косово напредък, препоръки към органите в Косово и статистически данни за очакваното въздействие на безвизовия режим върху миграцията и сигурността.

Настоящият документ е третият доклад за оценка от страна на Комисията на постигнатия от Косово напредък в изпълнението на изискванията, заложили в пътната карта за визовия режим. В него се обобщават значимите развития по отношение на прилагането на законодателството и се формулират препоръки в областите, в които са необходими по-нататъшни стъпки за пълно спазване на изискванията от пътната карта за визовия режим. Той е придружен от работен документ на службите на Комисията,³ в който се разглежда очакваното въздействие на либерализирането на визовия режим върху сигурността и миграцията.

Настоящият доклад и работният документ на службите на Комисията се основават на докладите, представени от правителството на Косово, на докладите, изготвени от експертите на държавите — членки на ЕС, участвали в мисията за оценка през юли 2015 г., на информация, получена от бюро на ЕС в Косово, от EULEX и от агенциите на ЕС, както и на статистически данни, събрани от Евростат и предоставени от държавите членки.

Диалогът за визовия режим се провежда, без да се засяга позицията на държавите — членки на ЕС, относно статута на Косово.

2. ИЗИСКВАНИЯ, СВЪРЗАНИ С ОБРАТНОТО ПРИЕМАНЕ И РЕИНТЕГРАЦИЯТА

2.1. Обратно приемане

Косово изпълни **всичките седем изисквания** в областта на обратното приемане.

Налична е правна уредба относно обратното приемане. Косово сключи споразумения за обратно приемане със 17 държави — членки на ЕС, 3 асоциирани към Шенген държави

* Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

¹ COM(2013) 66 final.

² COM(2014) 488

³ SWD(2015) 706

и 2 държави от Западните Балкани.⁴ На 15 декември 2015 г. подписа споразумение за обратно приемане с Турция и започна преговори с други държави.

Обратното приемане на граждани на Косово функционира добре, включително и това на уязвимите лица.⁵ Косово е подобрило обработването на молбите; висящите случаи вече не са повод за безпокойство. Няма данни за обратното приемане на граждани на трети държави и лица без гражданство.

2.2. Реинтеграция

Косово изпълни **две от трите изисквания** в областта на реинтеграцията.

През 2015 г. Косово отпусна 3,2 милиона евро от бюджета си за Фонда за реинтеграция, включително 1 милион евро за строителство на жилища за завърналите се лица. 20 % от тези средства бяха изразходени през първата половина на тази година. Бе създадена деловодна система, която улеснява достъпа на завърналите се лица до услуги за реинтегриране. Крайната дата като изискване за допустимост остава юли 2010 г., но тези, които са напуснали Косово след това, също могат да се възползват при завръщането си от редица спешни услуги като транспорт, подслон и медицинска помощ. Уязвимите лица се ползват от целия набор от услуги, финансирани от този фонд, независимо от своята дата на заминаване от Косово.

През първата половина на 2015 г. 1 542 от 2 744 завърнали се лица, регистрирани в деловодната система (56 %), са получили след завръщането си в Косово непосредствена помощ като транспорт, подслон, храна и медицинска помощ; 256 лица от регистрираните в системата (9 %) са се възползвали от услуги за „устойчива“ реинтеграция, като например помощ за търсещи работа лица и подпомагане за бизнес планове. Програмите за обучение на завърналите се квалифицирани лица и реинтеграцията на децата в училищната система, по-специално чрез езиково обучение, следва да бъдат допълнително развити.

Препоръка № 1:

- За постигане на пълно съответствие с изискванията в областта на реинтеграцията средствата от Фонда за реинтеграция следва да бъдат изцяло изплатени, с акцент върху предоставянето на помощ за заетостта, създаването на малки предприятия, професионалното обучение и езиковото обучение за децата.

3. ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ 1: СИГУРНОСТ НА ДОКУМЕНТИТЕ

Косово изпълни **осем от деветте изисквания** в областта на сигурността на документите.

Защитните елементи на личните документи за пътуване, картите за самоличност и документите за легитимация са задоволителни. Тези документи са съобразени със

⁴ Австрия, Албания, България, Германия, Дания, Естония, Италия, Лихтенщайн, Малта, Норвегия, Словения, Унгария, Финландия, Франция, Хърватия, Черна гора, Чешка република, Швейцария, Швеция и общо споразумение, обхващащо Белгия, Люксембург и Нидерландия.

⁵ По време на извънредната миграционна криза от Косово в периода между септември 2014 г. и април 2015 г. 87 495 граждани на Косово са потърсили убежище в държавите — членки на ЕС, и асоциираните към Шенген държави. През първите десет месеца на 2015 г. Косово прие обратно 9 182 свои граждани.

стандартите за сигурност на документите на Международната организация за гражданско въздухоплаване и на ЕС.

Системата на Косово за регистрация на гражданското състояние се е подобрила значително. Текущата работа има за цел да създаде една централна база данни, която обединява информация от съществуващи бази данни, докато проверява целостта и качеството на съответните данни. С подходящо обучение през юли 2015 г. започна да функционира нова версия на системата за регистрация на гражданското състояние, която изисква строга проверка всеки път, когато се издава ново удостоверение за гражданско състояние.

При поискване на документ за гражданско състояние на гражданите се издава уникален личен идентификационен номер, свързан с техните биометрични данни. Този метод позволи на Агенцията за гражданска регистрация да провери личните данни на 1 602 453 граждани, или 86% от населението.

През 2014 г. Агенцията за гражданска регистрация сключи меморандуми за разбирателство с Прокурорския съвет на Косово, Съдебния съвет на Косово, полицейските служби на Косово, звеното за финансово разузнаване, данъчната администрация и митническите органи в Косово, за да се гарантира оперативна съвместимост между съответните им бази данни. Повечето от тези бази данни са вече свързани помежду си.

Промяната на личните и фамилните имена е уредена от вторичното законодателство, прието през май 2015 г. и изменено през ноември 2015 г. След проверка на криминалното минало и установяване, че срещу заявителя не се води наказателно дело, молбите трябва да бъдат одобрени от полицията и съдебната система и могат да бъдат подавани само веднъж на пет години. С измененията, приети през ноември 2015 г., бе създаден специален комитет към Агенцията за гражданска регистрация, който да проверява молбите за промяна на името въз основа на извлечения от системата за регистрация на гражданското състояние. В бъдеще се очаква този комитет да съветва местните общини дали да одобряват молбите. Този изменен законодателен акт следва да бъде вече напълно приложен.

Препоръка № 2:

- За постигане на пълно съответствие с изискванията в областта на сигурността на документите Косово трябва да покаже, че е приложило своето изменено вторично законодателство, отнасящо се до промяната на имената.

4. ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ 2: УПРАВЛЕНИЕ НА ГРАНИЦИТЕ И МИГРАЦИЯТА

4.1. Управление на границите

Косово изпълни **четирнадесет от петнадесетте** изисквания в областта на управлението на границите, включително в областта на отговорността на превозвачите.

Законодателството на Косово е до голяма степен в съответствие с достиженията на правото от Шенген, а проверките се извършват в съответствие със стандартите на ЕС. Граничните контролно-пропускателни пунктове са достатъчно добре оборудвани да извършват пълни проверки на първа и втора линия, с изключение на Мердаре (Merđare/Merđarë), където в момента се изгражда общ пропускателен пункт за интегрирано управление на границите. В съответствие с препоръките на експертната мисия през юли 2015 г. в средата на ноември 2015 г. органите в Косово въведоха отново

проверки при излизане на основните гранични контролно-пропускателни пунктове с Албания.

Съответните органи разполагат с достатъчно персонал, за да контролират потоците от трафик и движението на пътници. Те разполагат с достатъчно оборудване за наблюдение на границите; използва се анализ на риска за наблюдение на високорисковите зони, но нивото регистрирани случаи продължава да бъде ниско. Агенцията по храните и ветеринарната медицина има достъп до интернет.

Центърът за интегрирано управление на границите в Косово е напълно действащ. В него работят служители от всички органи, участващи в управлението на границите, и центърът отговаря за стратегическия и оперативния анализ на риска на централно ниво, обмена на информация и защитата на данните. На местно равнище анализ на риска се извършва на пропускателните пунктове.

Сътрудничеството със съседните държави се е подобрило. Споразумението за определяне на границите с Черна гора следва да бъде ратифицирано от Косово, преди да бъде предоставен безвизов статут на неговите граждани.

Сътрудничеството на Косово с Frontex значително се е подобрило. Всички съответни органи са осведомени за текущата ситуация при граничните престъпления, въпреки че броят на разкритите и разследваните случаи на организирана чрез посредници незаконна миграция, трафик на хора и трафик на наркотици все още е нисък.

Препоръка № 3:

- За постигане на пълно съответствие с изискванията в областта на управлението на границите Косово следва да ратифицира споразумението за определяне на границите с Черна гора, преди да бъде предоставен безвизов статут на гражданите на Косово.

4.2. Управление на миграцията

Косово изпълни **всичките десет изисквания** при управлението на миграцията.

Законодателството на Косово в сферата на управлението на миграцията е в съответствие с достиженията на правото на ЕС.

Визовата информационна система на Косово (ВИСК) е била въведена в 15 от 30-те дипломатически или консулски мисии на Косово в чужбина. Останалите 15 мисии, които не са свързани с ВИСК, обикновено са разположени в държави — членки на ЕС, или асоциирани към Шенген държави, в които поне една консулска служба, обикновено тази в столицата, вече е била свързана с тази система. Поради ограниченото дипломатическо представителство на Косово в световен мащаб ВИСК е достъпна само в няколко столици в Северна и Централна Америка, Африка и Азия. За да стане тази система достъпна за всички граждани на трети държави, които трябва да притежават виза, за да влязат в Косово,⁶ органите в Косово са започнали да възлагат

⁶ Гражданите на 88 държави се нуждаят от виза, за да влязат в Косово. Гражданите на държавите — членки на ЕС, и на асоциираните към Шенген държави са освободени от изискването за притежаване на виза. Гражданите на трети държави, които трябва да притежават виза, за да влязат в Косово, могат да пребивават на територията му в продължение на петнадесет дни, ако притежават валидна многократна шенгенска виза. Тези разпоредби се прилагат и по отношение на лица, които притежават документи за пътуване за бежанци и лица без гражданство.

обработването на заявленията за визи на външни доставчици на услуги, като същевременно запазват контрол над решенията за издаване на визи. Този процес следва да продължи.

В съответствие с Кодекса за шенгенските граници визи се издават на границите на Косово само при извънредни обстоятелства.⁷

Разширеният миграционен профил на Косово е добре развит. Той би могъл да бъде допълнително усъвършенстван, като се включи информация за диаспората на Косово.

През 2014 г. Косово изготви 77 разрешения за пребиваване на чужденци. Тъй като интеграцията на чужденците е все още в началната си фаза, Косово следва да използва в тази област опита, получен при осъществяване на своята програма за реинтеграция.

Косово управлява своите центрове за задържане — един временен на летището в Прищина и един постоянен във Вранидол — в съответствие с Директивата на ЕС относно връщането. Завърналите се лица разполагат с подходящи процесуални гаранции и достъп до услуги, както се изисква от Директивата относно връщането. В двата центъра следва да бъде на разположение брошура за описание на процесуалните гаранции, които имат завърналите се лица.

В момента се изграждат връзки между различните бази данни в областта на правоприлагането и миграцията.⁸

4.3. Убежище

Косово изпълни **шест от седемте изисквания** в областта на предоставянето на убежище.

Законодателството на Косово е в съответствие с достиженията на правото на ЕС, а Косово притежава необходимата институционална структура и ресурси, за да предостави международна закрила на лицата, търсещи убежище.

Според ВКБООН 62 и 98 лица са потърсили убежище в Косово съответно през 2013 г. и 2014 г. — четирима кандидати са получили субсидиарна закрила през 2013 г.; един през 2014 г. Макар че миграционният маршрут през Западните Балкани досега го заобикаляше, Косово следва да използва своите възможности за предоставяне на международна закрила на тези, които отговарят на изискванията.

През 2015 г. Косово засили сътрудничеството си с ВКБООН, и по-специално в областта на устния превод от разстояние. Косово състави свой собствен списък от устни преводачи и сключи споразумение с ВКБООН за използване на неговия ресурс за устен превод от разстояние за езици, които не са обхванати от ресурсите на Косово.

⁷ Между октомври 2014 г. и октомври 2015 г. само 8 визи са били издадени на граничните контролно-пропускателни пунктове на Косово.

⁸ Тези системи са следните: системата за управление на границите, полицейската информационна система на Косово, визовата информационна система на Косово, системата за регистрация на гражданското състояние и деловодната система за завърналите се лица, както и базата данни за убежището и миграцията.

Препоръка № 4:

- За постигане на пълно съответствие с изискванията в областта на предоставянето на убежище Косово следва да наблюдава причините за своя нисък процент на признаване на лицата, търсещи убежище.

5. ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ 3: ОБЩЕСТВЕН РЕД И СИГУРНОСТ

5.1. Предотвратяване и борба с организираната престъпност, корупцията и тероризма

Косово изпълни **дванадесет от петнадесетте изисквания** в областта на борбата с организираната престъпност, корупцията и тероризма.

През юни 2015 г. Парламентът прие изменения на четирите основни закона⁹, които са в основата на наказателноправната система на Косово. Тези изменения хармонизираха критериите за назначаване на съдии и освобождаване от длъжност на съдии и прокурори, засилвайки тяхната независимост, като им предоставиха правомощието да предлагат свои собствени бюджети. В момента се попълват свободни работни места както в Съдебния съвет на Косово (ССК), така и в Прокурорския съвет на Косово (ПСК).¹⁰

През октомври 2015 г. ССК прехвърли трима съдии в отдел „Тежки престъпления“ на основния съд на Прищина, с което общият брой на съдиите достигна 14. Това положително развитие следва да бъде разширено, за да обхване всички отдели за тежки престъпления в съдилищата в Косово. По-нататъшното увеличаване на човешките ресурси на отделите за тежки престъпления към основните съдилища, включително на броя на квалифицираните съдии и помощния персонал с подходящ бюджет, следва да стане в приоритет за Косово.

През 2014 г. ССК прие стратегия за преодоляване на забавянето по дела, с която се цели да бъдат изпълнени повечето решения по административни спорове до края на 2016 г.¹¹ В момента ССК следва да даде приоритет на ограничените ресурси по такъв начин, че съдиите в отделите за тежки престъпления, със съответния помощен персонал, да могат да се съсредоточат върху постановяването на присъди по дела за тежки престъпления, свързани с организираната престъпност и корупцията.

Резултатите на Косово при постановяването на присъди по дела за тежки престъпления, свързани с организираната престъпност и корупцията, продължават да бъдат слаби отчасти поради проблеми, свързани с капацитета, които се отразяват на съдебната система.¹² За да се промени това, през октомври 2015 г. главният прокурор назначи

⁹ Закон за съдилищата, Закон за Съдебния съвет на Косово, Закон за Прокурорския съвет на Косово, Закон за прокуратурата.

¹⁰ От 171 свободни прокурорски длъжности ПСК е запълнил 157. В момента тече кампания за набирането на 15 прокурори от малцинствата.

¹¹ От 102 009 дела, по които е имало забавяне през декември 2011 г., съдилищата на Косово са успели да изпълнят решения по около 25 275 стари дела (или почти 25 % от делата, по които е имало забавяне) през 2014 г. За повечето от тези дела бе необходимо изпълнение на решения относно плащането на сметки за комунални услуги. ССК планира допълнително да намали забавянето в изпълнението на решения до 2016 г., по-специално чрез алтернативно разрешаване на спорове.

¹² Прокуратурата повдигна обвинения в организирана престъпност по 2 дела през 2013 г.; 8 дела през 2014 г.; и 3 дела през първата половина на 2015 г. През 2013 г. са повдигнати обвинения по 314 дела за

изпълняващия длъжността ръководител на специализираната прокуратура за централен координатор, който да избере знакови дела за тежки престъпления, свързани с организираната престъпност и корупцията, и да съсредоточи усилията върху тях. Сега Косово трябва да обмисли предоставянето на службата на централния координатор на мандат и ресурси за ръководството на мултидисциплинарни екипи, съставени от специални прокурори, полицейски служители, служители на митническите и данъчните органи, за провеждането на финансови разследвания и за проследяването на последващите съдебни действия при знаковите дела за престъпления, свързани с организираната престъпност и корупцията, включително за обезпечаването и изземването на активи, изпълнението на решения за конфискация и връщането на незаконно придобитите активи на обществото.

Косово работи в посока на разработването на интегрирана система за управление на делата, която да позволява проследяване на делата от фазата на разузнаването и разследването, през наказателното преследване до постановяването на окончателни присъди и възстановяването на активи. Службата на централния координатор, която е отговорна за знаковите дела за престъпления, свързани с организираната престъпност и корупцията, следва да предприеме стъпки за засилване на оперативните връзки и на ИТ връзките между правоприлагащите органи и прокуратурата. В момента се извършват подготвителни дейности.

Стратегията на правителството от 2014 г. за предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на тероризма е приложена, но броят на наложените присъди за изпиране на пари продължава да бъде малък.

Косово отбеляза известен напредък при обезпечаването и изземването на незаконно придобити активи, но само малка част от тези активи е била конфискувана.¹³ В отсъствието на достатъчно на брой решения за конфискация Агенцията за управление на конфискувани активи е принудена да управлява за неопределен срок активите, иззети от правоприлагащите органи. Законът от 2013 г. за разширените правомощия за конфискация на активи следва да се използва в пълна степен.

През 2015 г. Косово значително засили полицейските действия, основани на разузнавателна информация, и това следва да продължи. Полицията на Косово има достъп до набор от бази данни, необходими за нейната работа.

Работата по създаването на електронна база данни за регистрите за съдимост е в ход, но данните все още трябва да бъдат изцяло въведени в системата.

Обществените поръчки продължават да бъдат основен източник на корупция в Косово. На 14 декември 2015 г. Парламентът прие изменен закон за обществените поръчки, с който, наред с други въпроси, се създаде платформа за електронни обществени поръчки и се цели узаконяване на статута на членовете на Регулаторната комисия по обществените поръчки, която управлява обществените поръчки в Косово, и на Органа за контрол на обществените поръчки (ОКОП), който прилага контрол над решенията,

корупция; 444 дела през 2014 г.; и 128 дела през първата половина на 2015 г. Не съществуват данни относно окончателни присъди по тези дела.

¹³ През 2014 г. активи на стойност 30 млн. евро са били обезпечени или иззети, но само 128 000 евро са били конфискувани. През първата половина на 2015 г. от активи на стойност 16 млн. евро, които са били обект на решение за обезпечаване или изземване, конфискувани са били 27 000 евро.

взети от комисията. Очаква се тези изменения да влязат в сила през януари 2016 г. При наличието на обвинения за колюзия между ОКОП и съдебната система, както и на обвинения в корупция срещу ръководителя на ОКОП, от ключово значение е Косово да въведе подходящи защитни мерки, за да се гарантира оперативната независимост на ОКОП. Следва да бъдат прилагани строги планове за интегритет, за да се защити независимостта на двата органа.

Агенцията за борба с корупцията и Националният съвет за борба с корупцията, ръководен от президента на Косово, засилиха сътрудничеството си. Агенцията за борба с корупцията е обезпечена с необходимите ресурси и продължава да прави преглед на имуществените декларации и да следи за конфликти на интереси в публичния сектор.

Законът на Косово за финансиране на политическите партии беше приложен по време на предизборната кампания през 2014 г. Централната избирателна комисия (ЦИК) понастоящем разполага с необходимия персонал. По време на миналогодишната кампания всички политически партии представиха финансовите си отчети пред ЦИК, като някои получиха глоби за късното им подаване.

През май 2015 г. в Косово бе приет Закон за прихващане на съобщенията. В него се прави ясно разграничение от правна, процедурна и техническа гледна точка между законното прихващане за целите на наказателното правосъдие и защитата на сигурността на Косово. Този законодателен акт също така урежда запазването на данни. Изпълнението на този основен законодателен акт е в ход.

Защитата на свидетелите в момента функционира в Косово. Дирекцията за защита на свидетелите в полицията разполага с достатъчно персонал и подходящ бюджет. Редица споразумения за преместване бяха сключени с трети държави.

Косово отбеляза известен напредък в борбата с трафика на наркотици. През 2013 и 2014 г. държавата е иззела все по-голямо количество марихуана, кокаин и хероин. Косово сключи редица меморандуми за разбирателство с основните партньори и посредством своето звено за международно сътрудничество в областта на правоприлагането участва във ръководените от Европол инициативи „Маршрут през Западните Балкани“ и „Съвместен екип за разследване — Балкани“ срещу трафика на наркотици. Повечето дела, свързани с организираната престъпност и разследвани от полицията, се отнасят до трафика на наркотици, дори и броят на окончателните присъди по дела, свързани с трафик на наркотици, да продължава да бъде малък.

Реакцията на Косово за справяне с трафика на хора и контрабандата на мигранти през граница е приемлива. Полицията разполага с достатъчно персонал за разследване на престъпления, свързани с трафика на хора и контрабандата на мигранти. След извънредната миграционна криза в Косово в края на 2014 г. и началото на 2015 г. Косово въведе по-стриктен контрол върху компаниите за автобусен превоз, които обикновено посредничат в контрабандата на мигранти. Макар че досега миграционният маршрут през Западните Балкани го заобикаляше, Косово засили сътрудничеството в областта на правоприлагането със Сърбия, Унгария и Австрия.

Законът за обезщетяване на жертвите на престъпления се прилага и Косово увеличи усилията си за реабилитиране на жертвите и предотвратяване на трафика на хора.

Косово работи по проблемите с трафика на оръжие, но процентът на унищожените малки оръжия остава нисък. За да повиши ефективността на усилията си в борбата с

трафика на огнестрелни оръжия, Косово следва да даде приоритет на изпълнението на всички дейности, договорени в плана за действие относно незаконния трафик на огнестрелни оръжия между ЕС и региона на Югоизточна Европа.

Усилията на Косово в борбата с тероризма продължават да дават резултати. Продължава да съществува безпокойство относно чуждестранните бойци, като органите в Косово са събрали подробна информация за косовски бойци в Сирия. Законът за забрана за участие във въоръжени конфликти от 2015 г. е в процес на изпълнение. Правителството значително увеличи усилията си за противодействие на естремисткото насилие и радикализацията в Косово, по-специално чрез спечелване на подкрепата на ислямските лидери.

Препоръки № 5, 6 и 7:

За постигане на пълно съответствие с изискванията в областта на борбата с организираната престъпност, корупцията и тероризма Косово следва да предприеме следните мерки:

- Прехвърляне на достатъчен брой съдии с необходимия помощен персонал в отделите за тежка престъпност към съдилищата в Косово;
- Постигане на трайни резултати по отношение на разследвания, окончателни съдебни решения и конфискации по дела за тежки престъпления, свързани с организираната престъпност и корупцията, по-специално като на централния координатор, който отговаря за делата за тежки престъпления, свързани с организираната престъпност и корупцията, се предоставят мандат и ресурси да ръководи мултидисциплинарни екипи за финансови разследвания и да проследява последващите съдебни действия във връзка с тези дела;
- Гарантиране на оперативната независимост на Органа за контрол на обществените поръчки. Следва да бъдат прилагани строги планове за интегритет, за да се защити независимостта на този орган и на Регулаторната комисия по обществените поръчки.

5.2. Сътрудничество в областта на правоприлагането

Косово изпълни **всички единадесет изисквания** в сферата на сътрудничеството в областта на правоприлагането.

Косово сключи 55 меморандума за разбирателство относно сътрудничество в областта на правоприлагането с 16 държави и EULEX. Изпратени са 7 служители за връзка с ключови партньори като Турция, Германия, Австрия и Франция.

Сътрудничеството в областта на правоприлагането се осъществява на двустранна основа или във връзка с Европол по линия на EULEX, или във връзка с Интерпол чрез звеното за контакт, включено във Временната административна мисия на ООН в Косово (ЮНМИК). Последните две също така улесняват обмена на информация в областта на правоприлагането със Сърбия.

Отношенията с Европол по линия на EULEX се подобриха значително, а също и сътрудничеството с Интерпол чрез звеното за контакт в ЮНМИК. През август 2015 г. Косово подаде молба за членство в Интерпол.

Полицията на Косово има достъп до семинарите, организирани от Европейския полицейски колеж (CEPOL).

5.3. Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси

Косово изпълни **всичките седем изисквания** в областта на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси.

Компетентният орган разполага с достатъчно персонал, за да обработва входящите и изходящите искания за правна взаимопомощ.

Косово сключи споразумения за правна взаимопомощ с Белгия, Хърватия, бившата югославска република Македония, Германия, Италия, Швейцария и Турция. В момента тежат преговори с Черна гора, Словения и Съединените американски щати. Сътрудничеството със Сърбия чрез специалния представител на Европейския съюз (СПЕС) значително се е подобрило.

Съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси се осъществява с държавите — членки на ЕС, чрез двустранни споразумения или по линия на СПЕС.

Косово също проучи възможностите за сътрудничество с Евроюст.

5.4. Защита на данните

Косово изпълни **и трите изисквания** в областта на защитата на данните.

Законът за защита на личните данни е в съответствие с достиженията на правото на ЕС, въпреки че предстоящите изменения на рамката на ЕС за защита на данните следва да бъдат интегрирани в правната структура на Косово. Агенцията за защита на данните е приела вторично законодателство в областта на сигурността на данните.

В момента тази агенция системно предоставя консултации относно законопроектите, внасяни в Парламента — правомощие, което използва, за да окаже влияние върху съдържанието на няколко законодателни проекта.

Агенцията също така е организираща редица прояви за повишаване на осведомеността, а на местно равнище вече са определени длъжностни лица по защита на данните. Бюджетът на Агенцията следва да се запази.

6. ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ 4: ОСНОВНИ ПРАВА, СВЪРЗАНИ СЪС СВОБОДАТА НА ДВИЖЕНИЕ

Косово изпълни **седем от осемте изисквания** в областта на основните права, свързани със свободата на движение.

Правната уредба в областта на основните права продължава да бъде добра и бе утвърдена с приемането през май 2015 г. на Закона за защита от дискриминация, на Закона за равенството между половете и на Закона за омбудсмана. Законите бяха приети като един законодателен пакет (Законодателен пакет за правата на човека) и влязоха в сила през юни 2015 г.

Законът за защита от дискриминация включва разпоредби за предотвратяване и борба с дискриминацията, за насърчаване на ефективно равенство и за въвеждане в действие на принципа за равното третиране на всички лица пред закона. В Закона за равенството между половете е заложено пълното зачитане на правата на жените в съответствие с международните стандарти. Новият закон за омбудсмана подобри законодателството относно институцията на омбудсмана, като разшири мандата и засили разпоредбите за нейната независимост и безпристрастност. Прилагането на тези закони ще изисква приемането на осем подзаконови акта до края на 2015 г.

Прилагането на Закона за омбудсмана по-специално се нуждае от увеличаване на капацитета и ресурсите на институцията, за да се справи с разширения мандат. Като основен орган в държавата, който се занимава с равното третиране, и като национален механизъм за превенция, тя се нуждае от повече персонал, подходящи помещения и подходящ бюджет, за да изпълни своята нова роля. Първоначалните мерки, предприети от правителството, противоречат на духа на новия закон. Правителството следва да предостави подходящи помещения и да осигури пълна бюджетна независимост на омбудсмана.

Регионалните служби на омбудсмана гарантират, че гражданите имат достъп до информацията относно мандата и задачите на институцията на омбудсмана.

Освен това правителството продължи да прилага стратегията и плана за действие за интеграция на общностите на ромите, ашкалите и египтяните. На местно равнище беше заделено и изразходено допълнително финансиране в полза на различни инициативи, насочени към малцинствата на ромите, ашкалите и египтяните.

Стриктното прилагане на член 147 от Наказателния кодекс не би обхванало всички етнически мотивирани инциденти, тъй като този член не се отнася до намеренията, стоящи зад дадено престъпление. Изключителната употреба на този член би означавала, че регистрирането на инциденти не може да отчете потенциалните им етнически подбуди. Това несъответствие би могло да бъде преодоляно чрез използването на член 74.2.12 от Наказателния кодекс, който отчита дали дадено престъпление е етнически мотивирано.

През 2014 г. полицейските служби на Косово са регистрирали 19 случая на престъпления на потенциална етническа основа. През последното тримесечие на 2014 г. бяха докладвани 26 случая на престъпления на потенциална етническа основа. Механизъм за проследяване функционира от 2014 г. насам. Въпреки това броят на престъпленията на потенциална етническа основа продължава да бъде неясен, тъй като статистиката не се събира по хармонизиран начин от полицейските служби на Косово.

В момента съществуват правила, които позволяват да се избегне препокриването между мандатите на общинските съвети за безопасност на общностите и общинските съвети. През януари 2015 г. бе публикуван наръчник за съветите.

Препоръка № 8:

- За пълното спазване на изискванията в областта на основните права, свързани със свободата на движение, Косово следва да предостави подходящи помещения и да гарантира пълната бюджетна независимост на омбудсмана.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Комисията направи оценка на прилагането от страна на Косово на пътната карта за визовия режим въз основа на информацията и съответните законодателни и политически документи, предоставени от Косово. Тази оценка беше допълнена с оценката от мисиите на място, осъществени от службите на Европейската комисия със съдействието на експерти от държавите — членки на ЕС.

От започването на диалога за либерализиране на визовия режим с Косово през януари 2012 г. и предаването на органите на Косово на пътна карта за либерализиране на визовия режим през юни 2012 г. Комисията редовно докладва на Съвета и на държавите

членки, както и на Европейския парламент, относно постигнатия от Косово напредък в изпълнението на изискванията на пътната карта.

Диалогът относно либерализирането на визовия режим, като част от цялостната политика на ЕС по отношение на страните от Западните Балкани, се осъществява в рамките на диалога по линия на процеса на стабилизиране и асоцииране. От 2012 г. насам Комисията организира четири срещи на висши служители и свика няколко технически срещи на експертно равнище. Напредъкът по проблемите, обхванати от диалога за либерализиране на визовия режим, беше редовно обсъждан и отчитан в рамките на диалога по линия на процеса на стабилизиране и асоцииране.

Мисията на Европейския съюз в областта на върховенството на закона в Косово (EULEX KOSOVO), в съответствие със своя мандат, изигра важна роля в наблюдението, насочването и предоставянето на съвети на институциите на Косово по приемането и прилагането на реформи и по изпълнението на изискванията, установени в пътната карта за визовия режим. Органите на Косово също показаха ефективно сътрудничество с EULEX, включително при изпълнението на нейния изпълнителен мандат.

Диалогът за визовия режим с Косово се оказва важен и особено ефективен инструмент за **постигането на напредък по отношение на дълбоки и трудни реформи в областта на правосъдието и вътрешните работи** и отвъд нея, оказвайки въздействие върху сфери като върховенството на закона и реформата на наказателното правосъдие. По тези проблеми се извършва мониторинг и в други рамки, като например подкомитета „Правосъдие, свобода и сигурност“ на диалога по линия на процеса на стабилизиране и асоцииране.

Напредъкът, постигнат от Косово във всички области, обхванати от пътната карта за либерализиране на визовия режим, е траен и резултатен. Той демонстрира трайния ангажимент на институциите на Косово за изпълнение на изискванията от пътната карта за визовия режим като главен приоритет.

Комисията вече представи два подробни доклада относно постигнатия от Косово напредък в изпълнението на изискванията от пътната карта за визовия режим. Първият такъв доклад, приет през февруари 2013 г., беше съсредоточен върху спазването от Косово на законодателството според изискванията на пътната карта. Вторият доклад, публикуван през юли 2014 г., бе съсредоточен върху прилагането на законодателството. В него бяха формулирани 52 препоръки в рамките на четирите тематични области от пътната карта за визовия режим, както и в областта на обратното приемане и реинтеграцията. В него се отбелязва, че Косово е постигнало добър напредък в изпълнението на изискванията на пътната карта за визовия режим, но и че все още са необходими допълнителни усилия в съответствие с тези препоръки.

В настоящия доклад са изложени 8 препоръки, съответстващи на оставащите 8 изисквания от пътната карта за визовия режим.

Напредъкът в осъществяването на реформи в следните области продължава да бъде основен приоритет:

- Прехвърляне на достатъчен брой съдии с необходимия помощен персонал в отделите за тежка престъпност към съдилищата в Косово;
- Постигане на трайни резултати по отношение на разследвания, окончателни съдебни решения и конфискации по дела за тежки престъпления, свързани с

организираната престъпност и корупцията, по-специално като на централния координатор, който отговаря за делата за тежки престъпления, свързани с организираната престъпност и корупцията, се предоставят мандат и ресурси да ръководи мултидисциплинарни екипи за финансови разследвания и да проследява последващите съдебни действия във връзка с тези дела;

- Гарантиране на оперативната независимост на Органа за контрол на обществените поръчки и прилагане на строги планове за интегритет, за да се защити независимостта на този орган и на Регулаторната комисия по обществените поръчки;
- Да се покаже, че Косово е приложило своето изменено вторично законодателство, отнасящо се до промяната на имената.

Комисията ще продължи да наблюдава напредъка на Косово в изпълнението на оставащите изисквания и осъществяването на текущите реформи в следните области: ратифициране на споразумението за определяне на границите с Черна гора, преди да бъде предоставен безвизов статут на гражданите на Косово; изплащане на финансови средства по линия на Фонда за реинтеграция с акцент върху предоставянето на помощ за заетостта, създаването на малки предприятия, професионалното обучение и езиковото обучение за децата; наблюдение на причините за ниския процент на признаване от Косово на лицата, търсещи убежище; и осигуряване на подходящи помещения и гарантиране на пълната бюджетна независимост на омбудсмана.

Комисията ще продължи активно да следи продължаващото изпълнение от страна на Косово на изискванията, определени в рамките на четирите тематични области от пътната карта за визовия режим, както и реинтеграцията и обратното приемане, в рамките на съществуващия диалог по линия на процеса на стабилизиране и асоцииране, и ако е необходимо, чрез *ad hoc* механизми за последващи действия.

Въз основа на тази оценка и предвид резултатите от продължителното наблюдение и докладване, извършени откакто бе започнат диалогът за либерализиране на визовия режим с Косово през януари 2012 г., Комисията счита настоящия доклад за окончателен.

Горепосочените препоръки остават в сила; веднага след изпълнението им, и при условие че са налице и продължават да бъдат налице ефективни мерки с цел предотвратяване на нова миграционна криза, Комисията ще пристъпи към издаване на предложение за изменение на Регламент (ЕО) № 539/2001.

Косово следва да продължи организирането на целеви информационни кампании, имащи за цел разясняване на правата и задълженията, свързани с безвизовото пътуване към Шенгенското пространство, както и на правилата, регламентиращи достъпа до трудовия пазар на ЕС. Комисията ще продължи да наблюдава и да прави всичко възможно, за да подкрепи Косово в изпълнението на изискванията от пътната карта за визовия режим.